

קד:

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

מסורת הש"ס

עין משפט
ג' מצוה

(א) רש"י ח"י (ב) לעיל דף
פנ"ג (ג) לעיל דף נ"ד
(ד) דמורה רש"י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ח"י (ב) רש"י ח"י
וכי' וכן כן ממש דאמרי
בית סאחים

מוסף רש"י

לא את המותר בלבד
מותר, לא את המותר של
רובע לכל סאה הוא מחזיר
לגדל, אלא את כל הרובעין
בזמן, כל י' רבועים של בית
כור ומותרים הכל מחזיר,
היה דבר שלם חסום את
כילו ויחזיר צ"ל

ואי איכא מילתא יתירה (י) (דהוי) לתשעת קבין הררי
איתביה רבא לר"ג שאם שיר בשדה בית תשעת
קבין לא דובין ליה כוריים לא דובין ליה כור ובגנה
בית חצי קב לאו דובין ליה סאתים לא דובין ליה
סאה וכדברי ר"ע בית רובע מאי לאו דובין ליה
סאה ודובין ליה חצי סאה בעי רב אשי שדה
ונעשית גנה גנה ונעשית שדה מאי תיקון יתנא אם
היה סמוך לשדהו אפי' כל שהוא מחזיר לו קרקע יבועי
רב אשי בור מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק
דרך הרבים מהו שתפסיק ריבבא דדיקלא מהו שתפסיק
תיקון: ולא את הרובע בלבד מחזיר לו אלא כל
המותר: כלפי לייא יתנא רבין בר רב נחמן ילא את
המותר בלבד מחזיר לו אלא את כל הרובעין כולן:
מתני' מדה בחבל אני מוכר לך הן חסר הן יתר בחבל
הן חסר הן יתר מדה בחבל הן חסר הן יתר מדה בחבל
בטל

למכור: מאי לאו דובין ליה כוריים. דהא לא קמי ואם שיר צבית כור ט' קבין דקמתי רישא בית כור עפר אני מוכר לך אלמלא אפי'
בנקעה גדולה קאמר ט' קבין הדרי למכור וקשיא לר"ג דלמך מחילה היין כל היכל דלא מטי טפי מרובע לכל סאה: ומשני לא דובין
ליה כור. דארישא קאי דליירי צבית כור ועלה קמי דלי הו ט' קבין הדרי דליכא טפי מרובע לכל סאה ונפקא להו מתורת מחילה:
ה"ג ובגנה בית חצי קב מאי לאו דובין ליה סאתים לא דובין ליה סאה. והכי קפריך מאי לאו דובין ליה סאתים ואפי' לא אמרי' טמן
רובע לכל סאה ואי איכא יתירתא משהו למילתא דהי קב דהר הא לא אמרי' אלמלא כיון דה"ל בין הכל שיעור גנה לא מחיל איניס כרב
הונא והדר ור"ע ג' דלא מטי אלמלא רובע לסאה. ומשני לא דובין ליה סאה גנה והלכך רובע הוא דהוי מחילה טפי מרובע יעשה חשבון
אכל חצי קב דליכא שיעור גנה דהר: ה"ג וכדברי ר"ע בית רובע מאי לאו דובין ליה סאה לא דובין ליה חצי סאה. והכי קפריך מאי
לאו דובין ליה סאה ואפי' לא אמרי' טמן חצי רובע לכל חצי סאה דהוי מחילה אלמלא כיון דהוי ליה בין כל המותרות שיעור גנה הדרי
כרב הונא חצי רובע הוי מחילה לחצי סאה כי היכי רובע הוי מחילה לסאה. ומשני דובין ליה חצי סאה הלכך חצי רובע הוי מחילה וטפי
ואף רובע יעשה חשבון רובע דהוי שיעור גנה יתירה. וכן נראה בעיני ויעקב וכן נראה כחוב בספרים מדויקים. ולשונוא אחרים יס
מחזיר בן ממש (א) ואמר: בית סאחים שיעור גנה צבית כור שיעור גנה והכל הוא ודברים ריקים דט' קבין שיעור גנה וחצי קב שיעור
גנה וגם מפרשים דלר"ע לית ליה יעשה חשבון בגנה אלמלא רובע יחזיר פחות מרובע הוי מחילה והכל הכל דהא ודאי לית ליה מחילה
כדפרישית דכי היכי דלמך נשדה רובע לסאה הוי מחילה הוא הדין נחצי רובע לחצי סאה הוי מחילה וכן לגנה חצי רובע לחצי
סאה הוי מחילה יותר מחצי רובע לחצי סאה יעשה חשבון לר"ע כמו לרבנן אכל רובע לחצי סאה יחזיר לר"ע ולרבנן יעשה חשבון
על שיהי חצי קב מוספת על חצי סאה דהכי הוי שיעור גנה וכן מפרשים דרובע לסאה בגנה לרבנן יעשה חשבון יותר מרובע
לשדה ופחות מרובע הוי מחילה בגנה כרובע נשדה וכל סברות הללו הכל הן ומשניין הן: בעי רב אשי. מכר לו שדה כגון שמכר
לו סאה או סאחים והחזירו יותר מצי' רבנן לסאחים אכל איני ט' קבין דהוי להו בתורת יעשה חשבון: ונעשים גנה. ביד לוקח קודם
שהחזיר לו לא מעות ולא קרקע גדל נהר לכאן או טובע מעין לכאן דה"ל רחוי לגנה כדכתיב והשקית בגלגל כגן הירק ודברים (א):
מסו. מחזיר לו לוקח למוכר מי אוליין בתר שעת מכירה ויעשה חשבון רכא טטל מעות רכא טטל קרקע או דלמא כיון דקנתא
דרבנן היא משו ייפוי כח דמוכר שלא יפסיד מיעוט קרקע שאין רחוי לכלום השאה דה"ל חצי קב גנה וחשוב שדה צריך שיטול
אח של ויחזיר לו לוקח קרקע ולא מעות. א"י מכרה כשהיה גנה ונחייבשה ונעשית שדה ביד לוקח מי אוליין בתר שעת מכירה ויחזיר לו
החצי קב ולא מעות או דלמא השאה נמי יס לנו לעשות תקנה למוכר הואיל ונעשית שדה ואין רחוי לו בפני עצמו ואם רכא יטול מעות
או קרקע. ונראה בעיני דדוקא קמיבעיא ליה כגון דליכא בין שעת מכר לשעת מדירה אלמלא חזרת חזרה ונעשית חשבון דממה נפשך ליכא
מחילה אכל היכא דמעיקרא הוי מחילה ונבסוף לא הוי מחילה ודאי כיון דמחל מחל כגון אליבא דרב הונא שמכר
לו מתחלה סאחים שדה והיו שם מותר צ' רבועים רובע לסאה דהוי מחילה והשאה נעשית גנה ביד לוקח והוי בתורת חזרה לרב הונא
התם ודאי מודי רב אשי דבתר מעיקרא אוליין שיהי מחל ונתן לו הכ' רבנן וכן עיקר: **פנא אס ביס**. ההוא שדה שמכר סמוך
לשדהו אחר אפילו אם הותר כל שהוא על ו' קבין ומחלה לכור מחזיר לו קרקע ולא יעשה חשבון דהא חזי לאינרופי לשדהו ואע"ג
דלא הוי ההוא מותר ט' קבין יחזיר לו קרקע דכיון דלא מפסיד מוכר בחזרת קרקע מדי לא ייפסד כמו לבוף הלוקח לקנותו אכל
אם הותר כל שהוא על הבית כור כגון פחות מרובע לסאה א"י ו' קבין ומחלה לכור דליכא טפי מרובע לסאה ודאי מחילה היא
ולא דהר ליה לא קרקע ולא מעות וכן פסק רבין חננאל. ואית דמפרשי דהאי כל שהוא אפילו פחות מרובע לסאה קאמר דיחזיר
ולא מחל הואיל ויש לו שדה בסמוך לזה ולא מילתא היא דל"כ מאי אהני ליה הן חסר הן יתר דקאמר ליה דקמתי ממני וא"י לא אמר
הן חסר הן יתר הא אוקמינן (ע"א) דסממא נמי כהן חסר הן יתר דמי: **בור סהו ספספסיק**. בין ההוא מותר לשדה ולא יחשב על שדה
יעשה חשבון. ואם מתנא לומר דאין מפסיק: **אמת המים מהו**. נראה בעיני דגרסינן דרך הרבים מהו כגון שיש כאן שטל של ט"ז
אמה שהולכין ממנו לשדות אכל רה"י ממש איכא למימר דאין לך הפסק גדול מזה. וכולוהו באם מתנא לומר דאין מפסיק מפרשינן
להו: ופרישין כלפי לייא. כנגד מה שנה במשנתו כאן ולאן הדבר וטעה דלאמרין בברכות (דף נ"ה). חזבי לנהרא כגני לייא הקדירות
לשמות הולכין לנהר לשאוב בהן מים אכל השנורין והיין הולכין. וה"י במחתי' אפיכא מסתברא דהמותר לא הוי מחילה אכל הרבנן
אמרנו דהו מחילה הלכך ה"ל למיחתי' להמתך לא את המותר על הרבננים בלבד הוא מחזיר דמיא הרבנן כולן מחזירין אלא גם
את כל השלשים רבנן של בית כור הוא מחזיר דכיון דליכא קרקע טובא לא מחל מדי והוא הדין לענין הפחת דכיון דחסר טפי מרובע
לסאה לא מחל מדי דלאמרין לעיל אס כל לפנות מנפה את כולן וכ"ס לענין קרקע דלאמרין בהמוכר פירות (לעיל דף נ"ד).
מתני' מדה בחבל כו. האומר לחזירו צ' לשנות הללו הסותרין זה את זה בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל הן חסר הן
יתר ביטל לשון אחרון זה דייטין הן חסר הן יתר את כל הרבנן דהיינו מדה בחבל ואפילו פחת רובע לסאה או הותר רובע לסאה
הגיעו דס"ל להאי תנא דכל שני לשונות של מכירה סותרין זה את זה תפוס לשון אחרון דחור בו בחור כדי דיבור מן הראשון:
ביטל

וכן ה"ל: כלפי מה אתה אומר כן אפיקו סתמברא דהכי איבעי ליה ליתמא כשהותר יתור מן השיעור שטן חכמים לא המותר בלבד הוא מחזיר לו הלוקח אלא כל הרבנים כולם
שכן ויתר על כור הוא מחזיר לו דהבא למפת מנפה את כולן. ותי רבין כמתי' דמפרשי ולא את המותר בלבד כי: **ספספסיק** ואם אפר לו כלשון הזה מדה בחבל אני מוכר לך הן חסר הן יתר
במת אחת או אפר ליה רבי ביטל הן חסר הן יתר את מדה בחבל ואולי בתר לשון אחרון. ואם פחת רובע לסאה או הותר רובע הגיעו. וכן אם אפר לו הן חסר הן יתר מדה בחבל אני מוכר לך

בב א ח"י פכ"ח חכ"ל
מכירה כולל י פתח
ע"כ כן ט"ע"פ ח"י פ"י
ח"י שפ"י י:
בב ב ח"י ח"י ח"י ח"י
ט"ע פ"י:
בר ג ח"י ח"י ח"י ח"י
ט"ע פ"י ח"י ח"י ח"י ח"י

רבינו גרשום

וסתא רובע הקב דכתיב
מתני': ואי איכא יתירה
למילתא (מלמא יתירא).
דאיכא לבור אחר ט' קבין
יותר מכלל שאר בורין
מחזיר ליה כוליה מה
שדחתי' ליה על כל הבורין
אמר: ו' קבין ומחלה רבבא
למפת מנפה את כולה ורב
נחמן אהר לוקח טפי מרב
הונא ובי לוקח רוב הונא
אמר ט' קבין אפי' בכנקעה
גדולה בעשרתין ומחזיר לו
ולא אמרי' דנתון לכל כור
וכו': ו' קבין ומחלה דקמתי
נחמן ורב נחמן אפר דנתון
ו' קבין ומחלה לכל כור
וכו' ולא מחזיר לו וכדמתי'
מתני' פחת רובע לסאה או
הותר רובע לסאה הותר:
ואם שיר בשדה ט' קבין
לא אמרינן דיהיב ו' קבין
ומחלה לכל כור וכו'.
אלמלא מחזיר לו חצות ט'
קבין וכדברי הונא וקשיא
לרב נחמן: ומשני ליה לא
דובין ליה בור ולהורא כור
היא יתר ו' קבין ומחלה
דכאמר יתר ו' קבין: ובגנה
דין נחן סאחים ואם הותר
בגנה חצי חצי קב מחזיר לו.
מאי לאו דובין ליה י' סאן
וכי' סאן הותר לו חצי קב
אלמלא לא אמרי' דיהיב לכל
כור וכו': ו' קבין ומחלה
וקשי' לרב נחמן: לא דובין
סאחים. כיון גנה הדיין ר'י
איכא יתירה למילתא דט'
קבין מחזיר ליה: בית סאה
היו דין גנה לוי עיקרא
ובית רובע גנה מאי לאו
דובין ליה סאחים ואם הותר
מאי לאו דובין ליה י' סאן
הכי לא אמרינן דיהיב לכל
סאה וסאה בית רובע. לא
דובין ליה סאה: בעי רב
אשי. ליהבא רש"י בשדה
ט' קבין משיטל לו דמחזיר
לוקח מחזיר מאי אוליין
כמיבעיא ליה ליהבא דמחזיר
שדה מעיקרא ונעשית גנה
כשהכירה לו מהו. מי אמרינן
דאוליין בתר מעיקרא ואם
שיר בור ט' קבין מחזיר
לו ולהיבא דמחזיר לו ו' קבין
ומחלה או פחת הנינו או
למכר בתר השאה אוליין
ואם הותר ו' קבין ומחלה
מחזיר לו ו' קבין טפי מחצי
קב כיון גנה וזה חזי נמי
ליהבא דהנה גנה מעיקרא
והשאה נעשית שדה מור מו
אוליין בתר מעיקרא ליהבא
דמחזיר חצי קב מחזיר
לו או דלמא בתר השאה
אוליין דהנה ליה שדה
(ולא) גנצו חזי: ונתא אם
היה אותה שדה שמכר סמוך
לשדהו והותר לו אפי'
כל שהוא מחזיר לו קרקע
שהותר ולא הגיעו פשוט
דחזוי ליה דסמוך לשדהו
הוא אבל אם פחת לו
כרובנו דמכר הוא דלאמרי'
לעיל לייפוט כחו של מוכר
דסמך לשדהו שמש אפי'
כל שהוא מחזיר לו קרקע
בור מפסיק בינתים מהו.
שתפסיק והנינו והכי נמי
אמת המים ודחזוי שיהי של
דקליה מור שתפסיק. כי
אמרי' דהנה הפסקה ולא

